

det ikke være berettiget at tvinge en saadan til at aflægge Ed efter en Edsformular, han ikke anerkender, og det, hvad enten det er kortere eller længere Tid siden, han er udtraadt, da det dog ikke uden videre kan statueres, at Udtrædelsen ikke er grundet i Overbevisning, men kun er Spilfægteri for at unddrage sig Eden; de to Mindretal kunne derfor ikke anse Lovforslagets § 287, 1ste Stykke, sidste Punktum for en heldig Bestemmelse. Naar efter de ovenanførte Grundsætninger Ed ikke kan afkræves en Person, er det dog ikke hermed givet, at han jo kan være villig til at aflægge Ed efter en af de gældende Edsformularer, thi det kan sikkert forekomme, maaske endog ikke saa sjældent, at en Person har udskilt sig fra Folkekirken (eller et andet Trossamfund), fordi han ikke kan tiltræde visse af vedkommende Trossamfunds Dogmer, eller fordi han ikke vil underkaste sig dets kirkelige Regimente, men at han dog alligevel ikke dissentierer i Henseende til at tillægge Eden den samme Betydning som Medlemmer af Trossamfundet; i saa Fald ses der ikke nogen Grund til ikke at lade ham, naar han dertil er villig, aflægge Eden efter den gældende Edsformular. Hvad endelig angaar dem, som ifølge foranførte ikke kunne tvinges til at aflægge Ed efter en gældende Edsformular og heller ikke ere villige dertil, da mene de to Mindretal at der ikke er andet over for dem at gøre end at lade dem afgive Forklaring med udtrykkelig Udtalelse om, at de gøre det „under Ansvar efter Loven“ og saaledes, at samme Strafansvar paahviler dem, som om de havde gjort Ed. Over for den, for hvem Eden ikke har nogen religiøs Betydning, ses der ikke at være anden effektiv Garanti mulig ud over den almindelige Sandhedskærlighed end Strafansvaret. Ganske vist er det en Garanti, som er mindre end Eden, hvor den kan faas, men i Forbindelse hermed maa erindres, at Lovforslaget tillægger Retten fuldstændig Frihed i Bedømmelsen af de aflagte Forklaringers Beviskraft, og at det derfor staar i Rettens Magt at tillægge

den ikke beedigede Forklaring mindre bevisende Betydning, hvis den finder Grund dertil, og det vil Retten formentlig, naar den tror, at Vidnets Vægning ved at aflægge Eden er Udflugter, grundede i, at Vidnet i Virkeligheden ikke tør gøre Ed paa sit Udsagn. En Forsikring paa Ære og Samvittighed er efter de to Mindretals Mening noget saa vagt og for mange Mennesker saa blottet for Betydning, at man ikke bør indlade sig paa at anerkende, at en saadan Forsikring har nogen særlig forbindende Kraft ud over en almindelig Forsikring om at have talt Sandhed; ofte ville de Forklaring afgivende Personer være saadanne, at det vil have et paradisk Udseende at lade dem afgive Forsikring paa Ære og Samvittighed.

Forskellen mellem de to Mindretal i Henseende til de heromtalte Ændringsforslag ligger, som ovenfor bemærket, deri, at det ene Mindretal under Nr. 107 mener, at Edfæstelsen bør gaa forud for Forklaringens Afgivelse, medens det andet Mindretal under Nr. 113 vil bevare den nugældende Rets Regel, at Edfæstelsen først finder Sted efter Forklaringens Afgivelse. Det førstnævnte Mindretal indrømmer, at det andet Mindretals Forslag har den Fordel, at Edsaflæggelsen i mange Tilfælde vil kunne undgaas, men naar det ikke destomindre mener, at Edfæstelsen bør finde Sted førend Forklaringens Afgivelse, saa er det, fordi det antager, at den mundtlige Forhandling er bedst tjent dermed, og det maa efter dets Mening være Hovedsagen; hvis Forklaringen afgives først, og Eden skal aflægges bagefter, vil det blive almindeligt, at enhver Vidneførsel ender med en Forhandling om, hvad af det forklarede Vidnet nu tør gøre Ed paa og hvad ikke, og hvad der som en Følge heraf skal forandres eller udslettes i den protokollerede Forklaring; hvis Vidnet ikke selv fremkalder en saadan Forhandling, kan man være sikker paa, at Parternes Sagførere ville det; den af dem, hvem det interesserer at ødelægge Modpartens Bevis, vil ikke undlade at forsøge paa at fremkalde Skrupler hos Vidnet, og hos